

GELSEMIUM - CONSIDERAȚII PRACTICE ASUPRA REMEDIULUI*

Dr. Gheorghe Jurj

* *Revista Română de Homeopatie*, vol.4, 2000, 47-51

În practica mea ca homeopat am prescris Gelsemium de zeci, dacă nu de sute de ori. Este un remediu care m-a slujit cu credință în situații din cele mai diferite, și pe care, cred, am început să-l cunosc.

De la diluții minuscule, la diluții enorme, remediu funcționează ireproșabil dacă i se respectă condițiile și dacă diluția se adecvează stării pacientului.

NUCLEUL SIMPTOMATIC CENTRAL

Ca pentru orice alt mare remediu, un prim pas pentru apropierea de remediu este identificarea nucleului său simptomatic.

Există un mănunchi de simptome ce permit o recunoaștere rapidă a remedului sau, dacă nu, cel puțin reprezintă indicații certe că Gelsemium este unul din remediile de luat în considerare. Cea mai sigură cale pentru a-l identifica este aceea de a găsi, în același timp, cel puțin trei simptome caracteristice, în trei domenii diferite (mental, fizic și funcțional). În practica de cabinet, personal sunt trei mari elemente ce mă îndrumă să iau în considerare remediu:

1. Tremurăturile - sunt probabil semnul cel mai constant în plan fizic al remedului. De obicei sunt relatate ca o senzație de „tremură internă” ce apare în condiții emoționale sau la stare de rău. Când i se face rău, bolnavul de Gelsemium, simte că „îi tremură genunchii”, că întregul corp e cuprins de o mare slăbiciune, ca de leșin uneori și „îl lasă picioarele” ceea ce îl obligă să se așeze sau să se sprijine de ceva. La examenul obiectiv, aceste tremurături apar aproape întotdeauna dacă sunt căutate în mod corect: punând bolnavul să întindă mâinile în față și să închidă ochii se poate ca tremurătura să fie destul de discretă pentru a nu face să tremure o bucată de hârtie așezată pe degete, în schimb, așezând degetele în continuarea degetelor pacientului, ea se resimte întotdeauna, ca venind din interior. Este o tremură fină, abia perceptibilă, emoțională, nu în secuse ca la *Agaricus*, nu atât de puternică ca la *Iodum* (foaia de hartie saltă pe degetele pacientului), nu tremurătura de slăbiciune, ca un flapping tremor ce apare la *Phosphoric Acidum*, ori tremurul ca si parkinsonian, însoțit de rigiditate ce apare la *Plumbum*. Tremurătura este accentuată de actele intenționale—pe care le anticipează ca dificile—și dispare în repaus sau în cursul activităților automate. Un pacient (70 de ani) diagnosticat ca bolnav de maladia Parkinson, prezenta o tremură intențională, doar la mâna cu care urma să se hrănească—astfel că hrănirea devenise un chin—sau cu care urma să efectueze o oarecare manevră, tremură ce se oprea complet în repaus. Fundamental pentru diagnosticul homeopatic a fost faptul că tremurătura era declanșată de tocmai gândul de a urma să facă ceva, iar administrarea repetată de Gelsemium a dus la dispariția ei completă. Pe de altă parte, apare mai tot timpul și tremură discretă, de amplitudine redusă a limbii, în special a vârfului, fără deplasarea ei laterală (ca la *Agaricus* sau *Hyoscamus*). Un alt aspect ce poate fi verificat clinic este provocarea mersului, după ce bolnavului i se spune să stea ferm pe picioare și medicul îl trage ușor de mâini. La bolnavii de Gelsemium, înainte de efectuarea primului pas, se percepe o ușoară tremură a corpului, ce precede pasul făcut de ieșirea forțată din interiorul bazei de susținere. Felul în care pacienții relatează despre tremurături poate fi foarte divers dar o analiză atentă le descoperă aproape întotdeauna, chiar și în cazurile de paralizii (am văzut de exemplu, o pareză facială la care exista un discret blefarospasm ce a cedat la Gelsemium).

2. Fricile - sunt al doilea mare simptom ce se regăsește la Gelsemium. În primul rând sindromul de anticipație (descrie de D-na Dr. Trifa în nr 3/2000 al RRH) [4], frica de examen, de întâlnirile solicitante, de scenă sau apariție în public. Nu mai puțin frecvent însă frica de a ieși pe stradă, nu atât agorafobia, cât „frica de a nu i se face rău pe stradă”, motiv pentru care pacienții de Gelsemium sunt dintre cei care au nevoie cel

mai frecvent de persoane care să-i însoțească (chiar și în cabinet). Pentru a-i ajuta să iasă din această frică, credem că este util, în afară de administrarea remediului să propunem pacientului un „antrenament de mers singur”— ce constă în efectuarea progresivă de distanțe tot mai mari, la început cu supravegherea din poartă a unui apropiat (soț, soție, părinte) apoi fără acest sprijin psihologic. Fricile nu sunt decât rareori obiectuale, de cele mai multe ori pacientul se teme de situații în care nu se crede în stare să facă față, pe un fond de nesiguranță de sine și de anxietate. Chiar și în bolile acute, într-o banală gripă, pacientul are nevoie să stea cineva lângă el (ca și Arsenicum Album) care să-i ofere un fel de suport, de sprijin pentru a trece de această situație dificilă, ca acela pe care pacientul agorafob îl cere pe stradă. De notat faptul că, la Gelsemium, fricile se somatizează: îl apucă tremurăturile, prezintă un sindrom vegetativ vagal—cu transpirații reci, căderi de tensiune, senzație leșin și de gol în stomac. În general, la Gelsemium, anxietatea este „liniștită”, el apare ca „paralizat de frică” (de altfel paralizările sunt frecvente și de grad mare la remediul), dorește liniștea și repausul (însoțit). Dar, ca multe alte remedii, și acesta este un remediul bifazic. Uneori, pacienții pot fi de o agitație extremă, cu neliniște, dorința de a fugi și refuzul celorlalți, arțăgoși și irascibili, enervați de orice mișcare sau zgomot din jur. Manifestările vegetative pot fi și ele bifazice și contradictorii: de obicei, este congestiv, ca fața caldă și extremitățile reci dar, mai ales în anxietățile cronice el devine palid, friguros și acuză slăbiciune extremă.

3. Debaclul urinar - este un simptom mic, dar care se regăsește foarte frecvent pentru a completa o triadă simptomatică de siguranță a remediului. În general, Gelsemium este un remediul congestiv dar chiar și în faza lui palidă, crizele—fie că e vorba de crize migrenoase, fie de atacuri de panică—se termină cu debacluri urinare, cu nevoi imperioase și eliminări masive de urină limpede, deconcentrată (spre deosebire de Argemone Nitricum ori Phosphoric Acidum la care anxietatea duce la debacluri diareice) posibil apărute prin determinism aldosteronic. La Gelsemium „furtuna aduce ploaie” cum sună o expresie clasică a semiologiei. Chiar și în sindroamele anxioase, unul din simptomele posibile este acela că pacientul nu poate suporta o situație stresantă fără a avea o toaletă la îndemână (de exemplu nu poate ieși pe stradă de frică că nu are unde să meargă să urineze, caz întâlnit la unul din pacienți).

Acest nucleu simptomatic mi se pare a fi cel mai stabil și—în diferite grade—poate însoți întreaga imagine a remediului, însoțit de obicei de alte semne, ce țin de patologia de bază. El „colorează” în mod specific această patologie și, alături de Key-notes, îl face recunoscut.

GELSEMIUM ACUT - O BELLADONA ATENUATĂ

Nu se poate vorbi de Gelsemium ca de un remediul tipologic propriu-zis dar există câteva simptome ce țin de aspectul general ce îl recomandă cu tărie. În schimb se poate vorbi despre o stare Gelsemium ce se manifestă pregnant mai ales în bolile acute. Această stare are multe puncte comune cu cea a răcelilor banale de toamnă, dar se poate regăsi și în alte condiții patologice acute. Borland [2] afirmă: „imaginați-vă un caz tipic de răceală... pacientul nu se simte prea bine de ieri, probabil o ușoară cefalee, frisonete, dureri nedefinite, puțin catar, îl trage patul, nu doarme deloc bine și a doua zi se simte mizerabil... Din fericire există un remediul în materia medicală ce produce exact aceeași imagine... Gelsemium”.

Gripa Gelsemium

Debutul este relativ lent. Pacientul se simte foarte obosit și moleșit, cu pleoapele grele și somnolent. Nu vrea să fie deranjat, vrea să fie lăsat în pace „să zacă”. În schimb, dacă este cătuși de puțin solicitat, nu mai pot să adoarmă și își petrec toată noaptea într-o stare de torpoare. Fața este ușor congestionată (mai puțin ca la Belladonna), ochii sunt ușor injectați, midriază, pielea caldă cu suprafața umedă. Caracteristică este instabilitatea termică. Deși se simt încălziți, pacienții au senzație de răceală și frisonete de-a lungul spatelui, nu atât frisoane cât mici tremurături de frig ce sunt urmate de ascensiuni termice, dar nici acestea, de obicei, nu depășesc 39°C. Doar în cazuri extreme pot apărea și frisoane mai serioase succedate de febră peste 39~0°C. Odată cu starea generală de torpoare apar simptomele tipice, tremurături ale mâinilor, vizibile, de exemplu atunci când ține o cană, senzația de cădere mai ales la intrarea în somn, când se trezesc cu o tresărire speriată. Refuză orice efort fizic, pentru că mișcarea le agravează starea rea și le poate provoca frisoane. De regulă, gura și buzele sunt foarte uscate, eventual crăpate, cu gust neplăcut în gură, limbă cu depozit albicios gălbui,

deși uneori poate fi de un roșu aprins. În perioada de stare, există mai întotdeauna o cefalee intensă, de cele mai multe ori congestivă, cu senzație de pulsație, sau de constricție ca o bandă, ce începe de la occiput și se extinde în jos cu senzație de rigiditate a zonei cervicale. Din această cauză se simte mult mai bine cu capul mai ridicat și este agravat de mișcare sau dacă nu are perini. În mod cu totul particular, toate cefaleele de Gelsemium—fie în cadrul gripei fie migrenele periodice—sunt ameliorate după o urinare copioasă de urină deschisă la culoare, ce și anunță de fapt finalul crizei.

În timpul stării gripale, Gelsemium are o senzație de curbură, de corp ca „bătut” pe care o resimte în mușchi (Eupatorium, Arnica ce au însă această senzație mult mai accentuată, astfel că nu suportă duritatea patului).

Întreaga imagine este aceea a unei „Belladone” atenuate, imagine ce se poate regăsi uneori și în patologia cronică—de exemplu în migrene periodice, în sindroame psihosomatice anxios—depressive sau în hipertensiunea arterială. Congestia cefalică este în aceste cazuri predominantă, la ambele remedii bolnavul pare ca atropinizat, dar la Gelsemium găsim întotdeauna nucleul simptomatic mai sus descris. De altfel o analiză comparativă repertorială, efectuată pe programul Synthesis 6.2, Radar [5] a celor două remedii arată un fapt extraordinar: cele două remedii au 1104 simptome comune (ceea ce reprezintă aproape jumătate din cele 2336 simptome ale Gelsemiului !) din care 48 sunt de grad foarte mare (trei și patru). Dintre acestea enumerăm ca semnificative Midriaza, Photomania, Congestia cerebrală și hemoragia cerebrală, precum și celelalte din tabelul de mai jos (vezi tab 1).

PROBLEMA DILUȚIILOR

Problema diluțiilor este unul dintre subiectele cele mai importante ale homeopatiei practice. Toți începătorii vor să afle ce diluție se potrivește la ce, și întrebarea lor este una dintre cele mai legitime, una dintre cele trei întrebări fundamentale ale homeopatiei clinice.

1. Ce remediu este de administrat?
(acum, în acest moment)
2. Ce diluție este de administrat?
(acum, în această condiție a pacientului)
3. Cum - posologia - și cât timp este de administrat remediul ales? (semnele prin care recunoaștem că fie remediul fie diluția trebuie schimbată).

În ceea ce privește diluțiile mici de Gelsemium, aș dori să subliniez, în afara stărilor gripale de care am vorbit, două condiții în care este folosit mai rar:

1. **Sindromul reumatismal** - cu inflamații ale articulațiilor mari, în special genunchi. În repaus durerea cedează de obicei complet. Agravare la mișcare, ce produce caracteristicile senzații de tremurături și senzația că „genunchi tremură de slăbiciune, neputând să suporte corpul”. Pacientului îi este frică că va cădea, merge sprijinindu-se de obiectele din jur, în timpul mersului pot apare mici bufeuri de căldură și congestie cefalică. Uneori senzații de amortire a membrelor, ce sunt resimțite „ca paralizate”. Personal, am folosit de câteva ori diluții foarte mici (D3, D6 sau C3) cu rezultate foarte bune.

2. **Pareze și sindroame polinevritice**. Este vorba de paralizii motorii de nervi periferici (nerv facial, sciatic popliteu extern etc.) sau senzitive în cadrul sindroamelor polinevritice de diverse etiologii (inclusiv, și frecvent, etilică). Se caracterizează prin senzația de slăbiciune a membrului sau regiunii respective, cu amorțeală, dureri puține dar fasciculații intense provocate atât de intenția de mișcare cât și de excitațiile senzoriale (înțepare sau mobilizare). De obicei diluțiile mici sau medii (D10 până la D15) administrate destul de des (de două - trei ori pe zi) sunt cele mai eficiente. Chiar dacă pacientul prezintă și caracteristici psihice majore (anxietate, frici) prefer să administrez diluția mică până la ameliorarea simptomelor și abia apoi trec la diluție mai mare.

Pe de altă parte, în afecțiunile psihosomatice cum ar fi cele anxios depressive, în care tabloul mental al remediului se conturează clar, administrarea de diluții prea mici nu aduce decât beneficii temporare, dacă nu o agravare a stării generale. De aceea opinez că este preferabil de folosit de la început diluții mai înalte C 30

sau direct C 200.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ:

1. Allen T.F. - Encyclopedia of pure Materia Medica
- Ex libris, Archibel Ltd, Belgium, 1997
2. Borland D - Homeopathy in practice
- Ex libris, Archibel Ltd, Belgium, 1997
3. Pavlovski D - Gelsemium Sempervirens
- Rev. Rom. Hom, 3/2000, pg7-10
4. Trifa M - Gelsemium si diagnosticul diferentia al remediilor
5. *** - Synthesis - pr. Radar 6.2., Archibel Ltd, Belgium, 1997

anticipative - Rev.Rom Hom, 3/2000, pg 17-21